

УДК 378+37.04+614.2

DOI 10.24144/1998-6475.2021.52.40-43

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ: АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ СТАНДАРТІВ ТА ВЛАСНИЙ ДОСВІД

Беш Л.В., Дедишин Л.П., Добрянський Д.О., Мацюра О.І.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, кафедра педіатрії №2, м. Львів

Резюме. Вступ. У сучасному світі важко собі уявити будь-яку сферу життя без застосування інформаційних технологій. Особливо це стосується освіти. Адже освіта – це надзвичайно динамічний процес, який вимагає постійного вдосконалення від усіх учасників освітнього процесу. Використання інформаційних ресурсів дозволяє вивести процес навчання на якісно вищий рівень [1, 3].

Мета дослідження. Розглянути основні напрямки розвитку єдиного інформаційного освітнього простору в університеті, представлення навчального закладу в мережі Інтернет

Матеріали та методи. Обговорення проблеми дистанційної підготовки студентів-медиків є беззаперечним та доцільним з використанням сучасних пристроїв (комп'ютери, планшети, смартфони), нових інформаційних технологій у навчальному процесі. Виклад матеріалу має бути універсально підготовленим із застосуванням сучасних педагогічних та інформаційних технологій у новому навчально-пізнавальному мережевому середовищі. Окремі елементи дистанційного навчання використовуються у навчальному процесі нашого вузу.

Результати досліджень. Певні елементи дистанційного навчання використовуються у навчальному процесі нашого вузу. Створено відділ інформаційних технологій. Положення визначає статус офіційного сайту університету як інформаційного ресурсу про діяльність навчального закладу в мережі Інтернет та регламентує діяльність з його інформаційного наповнення. Сайт університету є інструментом мережевої взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Метою є розвиток єдиного інформаційного освітнього простору в університеті, представлення навчального закладу в мережі Інтернет.

Висновки. У статті обговорено використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці студента-медика. Обґрунтовано доцільність їх застосування у період карантину та переваги і недоліки у звичайній ситуації. Обговорено можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні на клінічних кафедрах медичного університету для ефективного проведення дистанційного навчання та самостійної роботи студентів.

Ключові слова: дистанційне навчання, медична освіта, досвід.

Distance learning in training medical students: analysis of existing standards and own experience

Besh L.V., Dedyshyn L.P., Dobryansky D.O., Matsyura O.I.

Abstract. Introduction. Imagine is difficult in the any life sphere without the information technology using in today's world. The education is an extremely dynamic process that requires constant improvement from all participants in the educational process, after all. The information resources using to improve the learning process to a qualitatively higher level [1, 3].

Aim of the study. To consider the main directions of development of a single information educational space at the University, the presentation of the educational institution on the Internet.

Materials and methods. Discussion of the distance training problem of medical students is undisputed and appropriate with the modern devices using (computers, tablets, smartphones) and new information technologies in the educational process. The presentation of the material should be universally prepared with the using of modern pedagogical and information technologies in the new educational and cognitive network environment. Some elements of distance learning are used in the educational process in our university

Research results Some elements of distance learning are used in the educational process in our university. The department of information technologies is created. The Regulation defines the status of the official website of the University as an information resource about the activities of the educational institution on the Internet

and regulates the activities of its content. The University website is a tool for networking of all participants in the educational process. The aim is to develop a single information educational space at the University, the presentation of education

Conclusion. The article presents application of information and communication technologies in medical students' training. Expediency of their application during lockdown, advantages and drawbacks in common situation have been substantiated in the article. Possibility of using information and communication technologies in teaching at clinical departments of medical university for efficient organization of distance learning and students' individual work has been discussed.

Key words: distance learning, medical education, experience.

Вступ

У сучасному світі важко собі уявити будь-яку сферу життя без застосування інформаційних технологій. Особливо це стосується освіти. Адже освіта – це надзвичайно динамічний процес, який вимагає постійного вдосконалення від усіх учасників освітнього процесу. Використання інформаційних ресурсів дозволяє вивести процес навчання на якісно вищий рівень [1, 3].

Упродовж останніх років у вітчизняних періодичних виданнях усе частіше порушують питання про інтенсифікацію освітніх технологій, що пов'язана із залученням новітніх технологічних ресурсів. Ідеться про використання електронних підручників і часописів, мультимедійних презентацій, новітніх комп'ютерних програм контролю за поточним чи кінцевим рівнями знань студентів. Відзначене є сучасною трансформацією класичних методів навчання. Поряд із тим, не меншої уваги потребує питання про головний вид інновацій в організації професійної освіти, а саме – про застосування методів дистанційного навчання, його складові, перспективи і можливості. З огляду на це питання щодо визначення загальних дидактичних особливостей курсу дистанційного навчання є дуже актуальним у галузі підготовки медичних працівників [4].

Що ж слід розуміти під дистанційним навчанням? Як і будь-яка система навчання, дистанційна освіта має схожі з класичною цілі, зумовлені соціальним замовленням, зміст, що визначений чинними програмами для певного типу навчального закладу, методи, організаційні форми та засоби освіти [2].

У своїх статтях окремі автори відзначають пряму залежність ефективності дистанційної освіти від викладача, що виконує роботу зі студентом в Інтернет-мережі [5, 6]. Зокрема, з тим, що цей викладач має бути універсально підготованим, тобто володіти сучасними педагогічними й інформаційними технологіями та бути психологічно готовим

до роботи зі студентами в новому навчально-пізнавальному мережевому середовищі. На жаль, сьогодні ми не маємо закладів, котрі займались би підготовкою фахівців подібного класу. Залишаються відкритими питання про якість і композицію інфраструктури інформаційного забезпечення студентів у мережі, організації і здійснення оцінювання знань «дистанційних» студентів.

Мета дослідження

Розглянути основні напрямки розвитку єдиного інформаційного освітнього простору в університеті, представлення навчального закладу в мережі Інтернет

Матеріали та методи

Актуальним є обговорення проблеми дистанційної підготовки студентів-медиків. Беззаперечним є доцільність використання сучасних пристроїв (комп'ютери, планшети, смартфони) з використанням нових інформаційних технологій, що потрібно у навчальному процесі не лише студентам, а й викладачам. Виклад матеріалу має бути універсально підготовленим, володіти сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, бути готовим до роботи зі студентами в новому навчально-пізнавальному мережевому середовищі.

Окрім елементи дистанційного навчання використовуються у навчальному процесі нашого вузу вже давно. Створено відділ інформаційних технологій. Положення визначає статус офіційного сайту університету як інформаційного ресурсу про діяльність навчального закладу в мережі Інтернет та регламентує діяльність з його інформаційного наповнення. Сайт університету є інструментом мережевої взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Метою є розвиток єдиного інформаційного освітнього простору в університеті, представлення навчального закладу в мережі Інтернет.

Основні завдання:

- 1) створення умов для мережевої взаємодії всіх учасників освітнього процесу;
- 2) забезпечення умов мережевої взаємодії університету з іншими підприємствами, установами, організаціями, закладами освіти тощо;
- 3) підвищення ролі інформатизації освіти, організація навчання з використанням мережевих освітніх ресурсів;
- 4) сприяння всебічному оперативному інформуванню громадськості про навчальну, наукову, лікувальну, педагогічну, виховну, організаційну та іншу діяльність університету та забезпечення його зв'язків із засобами масової інформації;
- 5) доступ через мережу Інтернет до публічної інформації відповідно до законодавства України.

Результати дослідження

Кафедра педіатрії №2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького всі матеріали для навчання студентів розміщує та щорічно оновлює на навчальній платформі Misa. У вільному доступі студентів є методичні вказівки до всіх практичних занять та тем самостійного вивчення, весь лекційний матеріал, навчальні відеофільми, підготовлені викладачами кафедри до окремих тем, відповідно до навчального плану. Як викладачі, так і студенти часто використовують інформаційні технології у підготовці до занять.

Навчально-методичні матеріали поділяються на основні й додаткові. Завдання для поточного тестового контролю на платформі Misa містять 10 завдань за темою заняття. Критерії оцінювання тестової частини заняття такі: 50-60% правильних відповідей – задовільно; 70-80% – добре; 90-100% – відмінно. Слід зазначити, що оцінка є комплексною і включає різні види взаємодії: тести, письмову частину та інтерактивну взаємодію зі студентом завдяки спілкуванню в дистанційному режимі. Зарахування оцінки проводиться лише в день навчального заняття за розкладом, а облік результатів поточного контролю проводиться у журналі обліку успішності в паперовому та електронному варіантах. Електронний журнал є відкритим документом для всіх осіб, які беруть участь у навчальному процесі або його контролюють, – студента, викладача, працівників деканату.

Нові виклики перед усіма навчальними закладами поставив цьогорічний карантин. Правила карантину поставили завдання перейти повністю на дистанційну форму навчання. Для студентів-медиків та викладачів це абсолютно новий формат. Застосовування окремих елементів дистанційної освіти у вузі з очною підготовкою медиків та перехід виключно на дистанційну підготовку суттєво відрізняються. Ця ситуація була вимушеною, тому керівництво університету та кафедри приймають відповідні кроки, керуючись епідеміологічною ситуацією та підпорядковуючись відповідним постановам уряду.

Наша кафедра використовує з цією метою не лише університетську систему Misa, а всі доступні безкоштовні інформаційні технології.

Від початку впровадження карантину всі викладачі кафедри та студенти в силу обставин оволоділи методами дистанційного навчання та постійно вдосконалюють свої вміння та навички.

Викладачами кафедри в дистанційному навчанні використовуються такі системи: Viber, Google Classroom, Google Meet, Zoom, Skype, телеграм. Кожна програма має свої переваги.

Google Classroom – сервіс простий, безкоштовний, має лаконічний інтерфейс. Дуже зручний для письмової частини заняття – написання ситуаційних задач, рецептів, інтерпретації лабораторно-інструментальних даних. Навчальна платформа дозволяє зберігати відповіді студентів на диску пам'яті. Окрім того, програма може автоматично перевіряти тести чи запрограмовані завдання з опціями вибору правильної відповіді, виставляє результат у таблицю, яка доступна студентам та викладачу для перегляду. Є можливість демонстрації правильної відповіді, після написання тесту відразу, яку можна вимкнути. Дуже важливим є можливість приєднання ілюстративних матеріалів, відеофільмів. Програма дає можливість спілкування групового чи індивідуального. Обговорення теми, розбір клінічних випадків, ситуаційних задач та захист історії хвороби проводився з використанням програм Zoom, Google Meet, Skype. Атестація випускників шляхом проведення об'єктизованого структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) теж проводилася у системі Zoom, де на одну станцію студенту чітко відводилося 10 хвилин. Описане вище підтверджує технічні можливості, доцільність і переваги дистанційної форми навчання.

Але мова йде про професійну підготовку майбутніх лікарів. А для цього необхідний прямий контакт із пацієнтом. Оволодіння та вдосконалення практичних навичок неможливе дистанційно. Жодна змодельована нами клінічна ситуація не стане реальною, вона залишиться віртуальною. Втрачається безпосередній контакт зі здобувачем освіти. Неможливо перевірити вміння та навички біля ліжка хворого чи на тренажерах. Написання клінічної історії хвороби студентами без реального пацієнта теж не на користь оволодіння практичними навичками.

Очевидним є важливість застосування усіх можливих методик дистанційного навчання у підготовці студентів медичного вузу в екстрених ситуаціях, які ми маємо сьогодні. Однак якісна підготовка лікарів можлива лише за умови вдалого поєднання сучасних інформаційних технологій та практичної роботи на клінічних базах.

Впровадження у традиційний навчальний процес елементів дистанційного навчан-

ня суттєво підвищує якість освіти, дає широкі можливості для професійного розвитку.

Висновки

У статті обговорено використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці студента-медика. Обґрунтовано доцільність їх застосування у період карантину та переваги і недоліки у звичайній ситуації. Обговорено можливість використання інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні на клінічних кафедрах медичного університету для ефективного проведення дистанційного навчання та самостійної роботи студентів. Цитата відомого канадського лікаря, професора університету Джонса Гопкінса Вільяма Ослера «Хто вивчає медицину без книжок – той виходить без вітрил у незвідані моря; а той, хто вивчає медицину без пацієнтів, той не виходить в море взагалі» в контексті сьогодення є надзвичайно влучною та актуальною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончарова Н.Г. Реалізація моделей дистанційного навчання у вищих медичних навчальних закладах / Н. Г. Гончарова, О. В. Кірсанова, А. О. Светлицький // *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2014. № 1 (14). С. 93–96.
2. Казаков В. Н. Дистанционное обучение в медицине / В. Н. Казаков, В. Г. Климовицкий, А. В. Владзимирский. Донецк : ООО “Норд”, 2005. 80 с.
3. Михальченко М. Освіта і наука: пошуки нових парадигм модернізації / М. Михальченко // *Вища освіта України*. 2001. № 2. С. 14–23.
4. Мур М. Г. Общие роли, навыки и умения, требуемые в дистанционном обучении / М. Г. Мур // *Information and Communication Technologies in Distance Education. Specialized Training Course*. UNESCO, 2002. Р. 66–69.
5. Шахмаев Н.М. Технические средства дистанционного обучения / Н.М. Шахмаев. М.: Знание, 2000. 276 с.
6. Katia Passerini. A developmental model for distance learning using the Internet / Katia Passerini, Mary J. Granger // *Computers and Education*. 2000. 34. Р. 1–15.

REFERENCES

1. Honcharova N.H. Realizatsiia modelei dystantsiinoho navchannia u vyshchykh medychnykh navchalnykh zakladakh / N. H. Honcharova, O. V. Kirsanova, A. O. Svetlytskyi // *Aktualni pytannia farmatsevtychnoi i medychnoi nauky ta praktyky*. 2014. № 1 (14). S. 93–96.
2. Kazakov V. N. Dystantsyonnoe obuchenye v medytseyne / V. N. Kazakov, V. H. Klymovytskyi, A. V. Vladzymar'skyi. Donetsk : ООО “Nord”, 2005. 80 s.
3. Mykhalchenko M. Osvita i nauka: poshuky novykh paradyhm modernizatsii / M. Mykhalchenko // *Vyshcha osvita Ukrainy*. 2001. № 2. S. 14–23.
4. Mur M. H. Obshchye roly, navyky y umeniya, trebuyemye v dystantsyonnom obuchenyy / M. H. Mur // *Information and Communication Technologies in Distance Education. Specialized Training Course*. UNESCO, 2002. R. 66–69.
5. Shakhmaev N.M. Tekhnicheskyye sredstva dystantsyonnoho obucheniya / N.M. Shakhmaev. M.: Znanye, 2000. 276 s.
6. Katia Passerini. A developmental model for distance learning using the Internet / Katia Passerini, Mary J. Granger // *Computers and Education*. 2000. № 34. R. 1–15.